

SKAL MATTÆUS ELLER MARKUS STÅ FØRST?

DETTE BINDS rækkefølge af de to evangelier anerkender det forhold, at Mattæus-evangeliet meget tidligt blev det mest afholdte og anvendte, selv om langt fra alle er enige i, at det er det ældste. Mange mener nemlig, at Markusevangeliet er ældst. Spørgsmålet om evangeliernes rækkefølge er dog vanskeligt gennemskueligt, for i overleveringen divergerer deres indbyrdes placering særdeles meget. Det er heller ikke så let at afgøre, om der altid har ligget bestemte kriterier til grund, og i så fald hvilke. Det ser ud til, at den rækkefølge, vi har i dag, ret tidligt blev den almindelige, i første omgang i Østkirken, mens der i Vestkirken var en betydelig variation i rækkefølgen, idet dog blandt andet den berømte *Muratoris kanon*¹ har samme rækkefølge som den i Østkirken dominerende. Denne række findes i næsten alle store gamle græske håndskrifter og er muligvis anerkendt allerede af Irenæus (2. årh.) og Origenes (3. årh.). Når Mattæus-evangeliet næsten uanfægtet har stået som det første, har en medvirkende årsag sikkert været, at det indledtes med en slægtstavle, der fører Jesu slægt helt tilbage til Abraham, og at det ansås for at være skrevet af et førstehåndsvidne, Jesu apostel Mattæus Levi. Nogle håndskrifter fra efter 10. årh. rummer en efterskrift om, at beretningen blev nedskrevet i det 8. år efter Kristi himmelfart, altså o. 41 e.v.t. Men historisk-kritisk forskning anbringer gerne skriftet o. 70-80 e.v.t.

Det er i den forbindelse værd at bemærke, at Markusevangeliet, bedømt ud fra de bevarede skrifter fra oldkirken, er det eneste, der *aldrig* står som det *første* i den ældste kirkes opregning af de fire evangelier, måske fordi det stort set ikke indeholder noget, der ikke er med i de to andre synoptiske evangelier.²

Lader man kronologien være kriterium, burde Markusevangeliet måske stå forrest ud fra den opfattelse af evangeliernes alder, der er fremherskende i dag. Men en kronologisk rækkefølge vil under alle omstændigheder være usikker, da de forskellige evangeliers alder står til stadig diskussion. Derfor er der ikke grund til at problematisere eller ønske nogen ændring af den rækkefølge, der relativt tidligt er blevet den gængse. Rækkefølgen med Mattæusevangeliet som det første respekterer det forhold, at dette evangelium meget tidligt blev det mest afholdte og anvendte og allerede da fik den næsten ubestridte førsteplads. Mattæusevangeliet skal være skrevet for dem, der kom fra jødedommen, og det var først skrevet på hebraisk.³ – *Eusebs Kirkehistorie III.24.5; VI,25,4.*

---

¹ Muratori's kanon: Et skrift fra o. 170-200 e.v.t. indeholdende bl.a. en liste over bøgerne i de Kristne Græske Skrifter samt kommentarer om bøgerne og skribenterne.

² Synoptiske (: 'sammensete' el. sammenstillede) evangelier: Da de tre første evangelier, Mattæus, Markus og Lukas, indbyrdes forekommer ret beslægtede i opbygning og stofbehandling, stiller man dem ofte op i parallelle kolonner og sammenligner deres ligheder og forskelle.

³ Se tillægget *Blev Mattæusevangeliet oprindeligt skrevet på hebraisk?* s. 273. Nogle af tankerne i nærværende afsnit er hentet fra Dr. Theol. Helge Kjær Nielsens indlæg i *Kristendom.dk* d. 6. januar 2010.